

A nemzeti öntudat nevelése.

Sok szó esik mostanában a nemzeti öntudatról, annak neveléséről. Hogy annyit hallunk róla, azt bizonyítja, szükséges valami, ami nélkül gyengébbek leszünk. Különösen kéznél van a példa: a baráti két nagyhatalom: Olaszország és a Német birodalomé, ahol szinte napjainkban érte el tetőpontját a nemzeti öntudat reneszáncja.

Nálunk sok akadályja van, hogy erős nemzeti öntudat fejlődhessek ki a magyarság lelkében. De talán legfőbb ok mégis a kishitőség. Legfőbb, mert legnehezebb szembeézálni vele. Azt mondják, kis nép vagyunk, e helyen távol minden rokontól, tőszomszédunk lett egy világhatalom és ki tudná felsorolni valamennyi érvet, amit a kicsinyhitűek felsorakoztatnak. Jól lehet mindezzel elhervasztják azt a kevés nemzeti öntudatot is, ami még van, másrészt egyenesen arra készítetik az embereket, hogy kifelé tekintő szemmel járják a világot s onnan várjanak megváltást. Pedig a jövő a mi kezünkben van s Zrinyivel szólva: a jó Istenen kívül egyedül magunkban bízhatunk!

A kishitőségből és tudatlanságból származik az a felfogás is, hogy eltartottjai vagyunk a nyugati közözségnek, hálával tartozunk nekik, hogy megtérnek maguk között, tőlük vettük műveltségünket stb. Mindezek csirájában ölik meg a nemzeti öntudat fejlődését.

Nézzünk hát szemébe annak, kiknek s milyen hálával tartozunk?

Ha mérlegre tennők azt, mit kaptunk, s mit adtunk a nyugati közözségnek, azt hisszük, — s ezt talán még a magyar történelmet ismerő kicsinyhitűek is elismerik — többet tettünk Európáért, az európai keresztény műveltség fennmaradásáért, mint amennyi hasznát láttuk annak, hogy itt, Európa ezen „viharsarkában“ élünk. Vagy soroljuk-e fel történelmünk szörnyű tragédiáit, amelyek mindig akkor értek bennünket, amikor őrt állva e helyen, saját testünkkel védelmeztük a nyugati keresztény világot. Szóljunk arról, hogy másfél századig mi feküdtünk a török hatalom terjeszkedése elé, s amíg mi csaknem belepusztultunk e heroikus magaaldozásba, addig Nyugaton békében élhettek a művelődés virágoskertjében. Nálunk pusztasággá vadult az ország egyik legáldottabb része, földönfutóvá kényszerült az őslakó magyarság, hogy azután a veszedelem elvonulásakor másnak adják oda vérral szerzett, véren tartott földjét. Mi hálával tartozunk ezért Európának?

Maradjunk azonban a közelebbi eseményeknél. Vakmerő állításnak látszik, pedig úgy van: a német birodalmi egység talán sohasem, vagy alig jöhetett volna létre a magyar politika baráti támogatása nélkül.

Az 1870-ben kitört porosz-francia háború keresve-keresett alkalmat adott volna a Monarchiának, hogy Königgrätz-ért megfizessen Poroszországnak. A Monarchia egész politikai és katonai vezetősége a visszatárlás politikáját képviselte s alig várták,

hogy elégtételt vegyenek a szégyenletes vereségért. Maga az uralkodó is hajlott erre az álláspontra. Megindultak az osztrák—francia tárgyalások, egyrésztől Kuhn hadügyminiszter és Beust külügyminiszter, másrésztől Gramont herceg, Franciaország bécsi nagykövete között. Hogy végső fokon az osztrák—magyar koronatanács mégis a semlegesség mellett foglalt állást, azt egyes egyedül az idősebb Andrassy Gyula gróf tetterős és szilárd magatartásának lehet tulajdonítani. Az ő határozott állásfoglalása zuhanyként hatott az osztrák revanche-politikusok és tábornokok háborús lázaira s ez tette könnyebbé Moltke kezdeti hadműveleti sikereit. Andrassy-nak ez a céltudatos, következetes és erélyes semlegességi politikája lett mérvadó Bajorország és Szászország magatartására nézve is. Így lett egy magyar államférfiú a versaillesi német császárság egyik elősegítőjévé.

A német szövetségi rendszerben való hűséget még az sem rontotta meg a magyar kormánykörökben, hogy utóbb Bismarck a monarchia hátamögött Oroszországgal viszontbiztosító szerződést kötött, mely azt célozza, hogy egy bekövetkezendő balkán háborúban a német császárság semleges marad, illetve ellenünk jön. De hűségesen kitarítottak a magyar államférfiak a német szövetség mellett akkor is, amikor a német Weltpolitik olyan hajótörést szenvedett, mint Algezirás-nál. S ha Ferenc József lovagiasságát annak idején az egész német sajtó magasztalta, amiért ellenállt Ischlben VII. Edvard csábitásának; mennyivel nagyobb hállára tarthattak jogot azon függetlenségi és 48-as magyar ministerek, akik a koalícióban, egy németellenes parlamenti többség hangulatával szemben, változatlan hűséggel vállalták és állották a német szövetségi kötelezettséget? Állottak és vállalták becsületesen, jóllehet tudták, hogy ez az irányzat merőben ellenkezik a magyar függetlenségi gondolat alapelveivel.

Mikor számunkra Szerbia és Oroszország letiprásával megszűnt a háború értelmi célja, a pánszlávizmus megbuktatásával s amikor valójában már csak Elzász—Lotharingia hovatartozásának és Belgium kiürítésének kérdésén lebegett a béke és a háború kérdése: Ausztria—Magyarország egyenkint verte vissza a csábitó különbéke ajánlatokat. És itt feltesszük a kérdést: ha becsületérzésünk és lovagiasságunk nem feszélyez saját nemzeti öncélúságunk öntudatos kimunkálásában és nem értelmezzük a német szövetségi hűséget szinte az öngyilkosságig, akkor is reánk lehetett volna-e diktálni Trianont? Aligha: a Habsburgok trónja ma is állana a szentistváni birodalom csonkítatlan területén. Az ántánt csak akkor látta szükségesnek a monarchia és a történelmi Magyarország likvidálását, amikor a Sixtus-kísérlet után IV. Károly királyt rákényszerítették a nagynémet középeurópai tervek elfogadására. Fiatal királyunk és gróf Tisza István csak a legerőteljesebb német nyomásra járultak hozzá a korlátlan bűvárhajó-hare tervéhez, meggyőződésük ellenére. De éppen így a német hatalmi érdekek előtt való engedelmes alkalmazkodásért áldoztuk fel lengyel politikánkat is a háború alatt, amikor — ugyancsak német nyomásra — elfogadtuk az akkori Lengyelországnak varsói és lublini felosztását s amikor a cholmi tartománynak a lengye-

lektől való elvételével hozzájárultunk a német-ukrán tervek útjának megnyitásához. S amidőn sorjában utasítottuk el az angol-francia különbéke-kísérleteket 1916-ban és 1917-ben, német befolyásnak engedtünk, midőn a történelmi erőkkel és tradíciókkal még az utolsó időpontban is számító francia-angol pühatolózásnak ellentmondva, saját államunkra is elfogadtuk Wilson hirhede 14 pontjának érvényességét, annak ellenére, hogy ennek népi elve a német birodalomra nézve gyarapító, reánk lazító és gyöngítő hatással kellett, hogy érvényesüljön.

A trianoni békediktátum aláírása után pedig a német birodalom barátságának ápolása érdekében ejtettünk el olyan esélyeket, amelyek hatalmas reálpolitikai sikerekkel kecsegtettek s amelyeknek megvalósulásai talán egyszer és mindenkorra lezárta volna a sorompót a Súd-Ostraum látóhatára előtt.

El kellett mindézt mondanunk, hogy egyrészt véget vessünk e viszony egyoldalú szemléletének s ennek következtében a magyar nemzeti értéktudat erőszakos lefokozásának, másrészt azért, hogy rámutassunk arra: nincs okunk a kishitűségre.

A magyar nevelőnek tisztában kell lennie történelmünk minden vonatkozású eseményeivel s ezek tudatában, ezekkel felvértezve kell elültetnie a magyar nemzeti öntudat magvaeszkáját, hogy az idővel hatalmas fává terebélyesedjék, mert csak a mélyen föld-begyökerező tölgy áll szemben a viharokkal, égi láng villámával, amely ki tudja, mikor tör reánk.

V. L.

Virágot hoztunk

Megtépett országnak árva, apró népe,
Im eljött a hősök lelke közelébe.

Magyar virágokból koszorút kötöttünk,
Dicsőség szobrához áldozáshoz jöttünk.
Emlékezni jöttünk tiszta imádsággal,
Bánatos fenyővel, harmatos virággal.

Virág illatába temettük a lelkünk :
Ez a mi hófehér imádságos kertünk,
Ez a mi jövendőnk háromszínű bokra,
Ez a mi reményünk mindig élő szobra,
Ez az áldozásunk hősök emlékére,
Ez a mi szívünknek esküt-zúgó vére.

Virágok színében szívünk szava esendül,
Kis magyarok szíve áldást kér a mennyből,
A sírhantra áldást, a szívekbe lángot
S örökké vezérlő Magyar Miatyánkot,
Hogy tanuljunk s tudjunk ősi földért halni,
Szép hazánkért, ha kell, életet is adni.

Árvaság sírjánál felnézünk az Égre,
Tűnő ezredévek örök mécesére,